

Justis- og beredskapsdepartementet
lovavdelingen@jd.dep.no

Oslo, 06.06.2017

Ref. 16/7600 ES AIK/SRY

Høring – NOU 2016:24 Ny straffeprosesslov

Norsk Arkivråd (NA) viser til høring om utredning av ny straffeprosesslov og ønsker å gi innspill til forslaget. NA er landets største frivillige arkivfaglige organisasjon med ca. 1200 medlemmer. Medlemsmassen vår består både av virksomheter og enkeltmedlemmer fra alle deler av landet, og fra både offentlig og privat sektor som arbeider med arkivdanning og vedlikehold av arkiv i virksomhetene. Våre innspill retter seg hovedsakelig til utredningens kapittel 6 Informasjons og kommunikasjonsteknologi.

Utvalgets mandat omtaler innledningsvis betydningen av moderne teknologi i straffeprosessen, og utvalget sammenfatter de IKT-relaterte temaene til blant annet å handle om: Bruk av teknologi ved administrasjon av straffesaksprosessen og økonomiske og administrative konsekvenser som følge av behov for endring, fornyelse og anskaffelse av straffesaksbehandlingssystemer, utstyr for lyd- og bildeopptak mv." (s. 151). Det vises samme sted til at utvalget skal vurdere muligheter og gevinster ved rasjonell utnyttelse av moderne teknologi og kartlegge eventuelle tekniske konsekvenser. NOU-en behandler videre spørsmålet om informasjonssikkerhet er tilstrekkelig ved bruk av moderne teknologi (jf. punkt 6.4.2), men gjør så vidt vi kan se ikke de samme vurderingene for arkivlovverket.

Norsk Arkivråd er enig i at det er svært viktig å ta hensyn til informasjonssikkerhet og personvern ved utarbeidelse av regelverk for behandlingsregler for opplysninger i straffeprosessen. Vi mener likevel at det er en svakhet ved utredningen at den ikke på tilsvarende vis kommenterer eller vurderer utfordringer knyttet til å sikre de digitale opplysningenes kvalitet over tid (bevisverdi), altså langtidslagring.

I Norge har vi en modell hvor det offentlige har dokumentasjons- og arkivplikt jf. arkivlova § 6. Politiet og Domstolene har arkivansvar for hhv. dokumentasjon av straffesaken og dokumentasjon av rettsforhandlingene. Dette innebærer at politiet og Domstolene selv skal sikre og vedlikeholde dokumentasjonens integritet, autentisitet og lesbarhet, så lenge juridiske eller administrative forhold tilsier det. Virksomhetene har behovet for å vedlikeholde arkiver fra straffesakskjeden over lang tid. Dette ble ytterligere forsterket da foreldelsesfristen for alvorlige saker ble opphevet ved iverksettelse av ny straffelov i 2015. Arkiv handler om å sikre opplysninger eller informasjon i den sammenheng eller kontekst de har oppstått eller er brukt i. Det er hverken enkelt eller billig å sikre effektiv livsløpsbehandling av digital dokumentasjon som er bevaringsverdig (arkivering), dersom ikke de arkivfaglige prinsippene tas hensyn til allerede under utviklingen av digitale straffesakssystemer.

Dokumentasjonen av straffeprosessen er sentral for å sikre partenes rettsikkerhet. Straffeprosessloven bør være konkret om det dokumentasjonskravet og behovet som handler om kvalitet i straffeprosessen (notoritet og konfidensialitet).

NA støtter målet om at kravene skal være teknologinøytrale (jf. avsnitt 6.2.2). Utnyttelse av opplysningene i straffesaksprosessen (dokumentasjonen) er også en ressurs som ved hjelp av digitale prosesser kan utnyttes mer effektivt. Den nylig publiserte Skate-rapporten *Foranalyse for dokumentforvaltning og arkiv*, fra Difis digitale samarbeidsråd for styring og koordinering av tjenester i e-forvaltning, peker nettopp på at det ved endringer i arbeidsprosesser fortsatt benyttes metoder som er bundet til gammel teknologi for støtteprosessene dokumentasjons og arkiv. Dette kan for eksempel være fortsatt arkivering av straffesaker som i dag - på papir. Forslag til ny straffeprosesslov gir ingen føringer som endrer dette.

Et annet generelt kjennetegn ved teknologisk utvikling som kunne vært omtalt i utredningen, er konsekvenser av manglende samhandling mellom IKT-løsninger for dokumentasjon og arkiv og øvrige informasjonssystemer. Konsekvensen er IKT-løsninger som ikke ivaretar informasjonens integritet og tilgjengelighet *over tid*. Generelt vil manglende samhandling mellom de digitale løsningene for arkiv og straffesaksbehandlingen for øvrig kreve betydelige ressurser for å sikre straffesaks- og domsarkiver manuelt. Det vil også øke risikoen for at viktig dokumentasjon for å etterprøve straffesaksbehandling ikke blir sikret og langtidslagret. Manglende arkivering av dokumentasjon i straffeprosessen vil være et rettsikkerhetsproblem.

NA vil derfor foreslå at ordlyden i ny straffeprosesslov gjennomgås og endres alle steder der den legger opp til manuell formkrav for behandling av opplysninger. Det vil eksempelvis si å endre der det står "skriftlig" til "skal dokumenteres", og istedenfor krav om godkjenning ved "signering" eller verifisering av overføring som "mottatt", heller stille ulike sikkerhetskrav til dokumentasjon av de enkelte prosess-stegene.

Vi vil også foreslå at de generelle kravene til behandling og langtidslagring av bevaringsverdig dokumentasjon gis en tydeligere forankring i lovteksten ved en referanse til arkivloven.

Vennlig hilsen

Marianne H. Tengs
leder
Norsk Arkivråd